

“TRONG TRĂM ĐIỀU THIỆN, CHỮ HIẾU ĐÚNG ĐẦU”

Chúng ta cùng xem chữ “*hiếu*”. Chữ “*hiếu*” là chữ hội ý, bên trên là một chữ “*lão*”, bên dưới là một chữ “*tử*”. “*Lão*” là chỉ trên một đời, “*tử*” là chỉ dưới một đời. Trên một đời cùng dưới một đời hợp thành một thể, chính là một chữ “*hiếu*” này. Chúng ta cùng nhau xem, trên một đời lúc nào cũng nhớ đến phải làm thế nào dạy tốt cho thế hệ sau. Hiện tại người làm cha mẹ có được thái độ này hay không? Trong quá trình dạy học, tôi luôn luôn nghe được các phụ huynh học lực không cao nhưng tâm linh của họ lại lưu lộ ra. Họ nói: “*Tôi chỉ hy vọng con của tôi không trở thành gánh nặng xã hội. Đó là ta làm trách nhiệm của cha mẹ*”. Học lực của họ không cao, thế nhưng khi họ nói câu này đều khiến tôi rất cung kính. Bạn xem, họ hiểu được giáo dục tốt con cái là bổn phận cả một đời này của họ.

Cha mẹ mỗi giờ đều nghĩ đến phải dạy tốt con cái, thế nhưng dạy bảo con cái nhất định phải có phương pháp tốt. Trung Quốc có một thiên triết học giáo dục rất quan trọng, đó là “*Lễ Ký-Học Ký*”. Bên trong những cuốn này có nhắc đến cái gì là giáo dục: “*Giáo dã giả, trưởng thiện nhi cầu kỳ thất*”. Câu nói này đã nắm lấy được hai cái trục lớn của giáo dục. Ngày nay chúng ta muốn dạy tốt được trẻ nhỏ, **nhất định phải rõ ràng dạy lớn cái thiện của chúng. Sau đó chúng ta phải phòng ngừa, thậm chí phải dạy bảo chúng những gì là sai lầm.** Bởi vì “*cầu bất giáo, tính nãi thiên*”, cho nên có rất nhiều trẻ nhỏ có những thói quen không đúng, chúng ta phải mau cứu vãn chúng trở lại. Lúc nào thì cứu vãn? Ngay tức thì, không chậm một giây, bởi vì học cũng như chèo thuyền nước ngược, không tiến thì lùi.

Chúng ta cùng suy xét một chút xem trẻ nhỏ ngày nay có những thói quen gì, có những hành vi gì nhất định cần phải mau tu sửa. Quý vị thân mến! Xin nói ra nghe thử, các vị phải có kinh nghiệm hơn so với tôi. “*Đốp chát cha mẹ*”. Nghe nói, người ngày trước là “*nhất ngôn cửu đỉnh*”. Trẻ nhỏ hiện tại cũng là “*nhất ngôn cửu đỉnh*”, nhưng cái chữ “*đỉnh*” này không giống nhau. Trẻ nhỏ hiện tại là “*đỉnh*” của “*đỉnh quay đầu*”, rất có thể cãi lại. Tiếp theo còn gì nữa không? “*Lười nhác, phản nghịch*”. Còn gì nữa không? “*Tự tu*”. Còn gì nữa không? Vì sao đều là người nữ nói? Còn chúng ta làm cha nhưng đều không hề phát hiện ra ư? Như vậy thì không được rồi, phải rất quan tâm đến trẻ nhỏ của chính mình. Còn nữa hay không vậy? “*Qua loa*”. Chính là không có lòng trách nhiệm phải không? Chúng ta lại thêm một điều thì tốt, “*lục lục đại thuận*”. “*Thói quen xấu*”. Cái nào là thói quen xấu? “*Đời sống không có phép tắc*”. Qui luật của đời sống, chỉ sáu chữ này thì tốt. Có lúc có rất nhiều bạn bè vừa có rất nhiều linh cảm, đều sẽ liệt kê ra mười loại tội trạng lớn.

Chúng tôi ở Hải Khẩu thành lập Trung tâm Khởi Mông Quốc Học. Có rất nhiều phụ huynh đến thảo luận với chúng tôi vấn đề của trẻ nhỏ. Cũng may là diện tích của trung tâm đặc biệt rộng lớn, bởi vì dùng để lên lớp. Cho nên từ cửa lớn đến văn phòng làm việc đại khái cũng phải đi 30 giây, tôi liền đi cùng với họ lên lớp. Họ vừa thấy tôi thì liền thao thao bất tuyệt: “*Con của tôi tự tu, rất thích cãi lại, lại rất lười biếng, không hề chịu lắng nghe, luôn luôn cãi lại*”. Kết quả, tôi sợ họ quá khát nước nên vội vàng nói: “*Xin mời ngồi!*”. Tôi rót một ly nước mời anh uống. Đợi anh ấy uống nước xong rồi, tôi liền

bắt đầu hỏi anh ấy. Tôi nói: “*Trẻ nhỏ tự tư là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Bạn thấy có trẻ nhỏ nào khi vừa sanh ra, ở trên trán liền có hai chữ “tự tư” hay không?*”. Trẻ nhỏ lười biếng là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Bạn có xem thấy qua trẻ nhỏ đó một hai tuổi không động đậy nổi hay không? Một hai tuổi đều là hoạt bát, năng động. Tại vì sao sau đó lại biến ra lười nhác đến như vậy?

Chúng ta lại xem tiếp, trẻ nhỏ phản nghịch là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Chúng ta cùng nhau suy nghĩ xem. Nghe nói phản nghịch được coi là bình thường. Có cách nói này hay không? Có à? Nghe ai nói vậy? Phải tìm ra cho bằng được. Đây là dạy sai rồi. Xin hỏi: 50 năm trước, bạn có nghe nói qua hai chữ “*phản nghịch*” này hay không? Trên lịch sử mấy ngàn năm, bạn có xem thấy hai chữ “*phản nghịch*” này hay không? Bạn xem đều không thấy qua. Lịch sử nhân loại hơn 4000 năm đều không phản nghịch. Chúng ta chỉ trong thời gian hai ba mươi năm liền sản sinh ra phản nghịch. Bạn xem thấy có lợi hại hay không? Tại vì sao hơn 4000 năm trước không hề sanh ra thế hệ sau phản nghịch? Vì sao chỉ ngay trong mấy mươi năm lại vội sanh ra trẻ nhỏ phản nghịch? Không phải là ngẫu nhiên. Bởi vì trẻ nhỏ hiện tại không được tiếp nhận giáo huấn Thánh Hiền, không được tiếp nhận dạy bảo “*hiếu - đễ*”. Chúng không có hiếu tâm, không có tâm cung kính, đương nhiên hành vi, ngôn ngữ đối với cha mẹ liền sẽ có mạo phạm.

Tôi còn nhớ tôi còn rất thận trọng đi hỏi mẹ của tôi là: “*Mẹ ơi! Con có phản nghịch hay không?*”. Câu hỏi của tôi khiến cho mẹ tôi nghĩ đến nửa ngày. Không hề có! Thái độ của chúng ta đối với phụ thân như thế nào? Vừa

kính, vừa sợ, lại rất tôn kính, lại rất sợ sệt, cho nên phụ thân đều là rất uy nghiêm. Ngay khi chúng ta rất kính sợ đối với phụ thân, căn bản không thể nào dám phản nghịch. Phụ thân tại vì sao có thể làm cho chúng ta sinh ra kính sợ đối với ông vậy? Quan trọng nhất là lời nói, việc làm của phụ thân đều nhau. Ông rất hiếu thuận, ông làm ra gương tốt để cho chúng ta xem. Cho nên ngay từ nhỏ thái độ đối với phụ thân chính là tôn kính, không thể nào có phản nghịch.

Vì vậy, nếu trẻ nhỏ hiện tại có thể phản nghịch, chúng ta làm phụ huynh phải suy xét lại tại vì sao trẻ nhỏ đối với chúng ta không có tâm cung kính. Có khả năng chúng ta nói một đường lại làm một nẻo. Nếu như người mẹ ở nơi đó đánh bạc nhưng lại nói với trẻ nhỏ là: “*Con có mau đi học bài hay không? Ta đếm đến ba*”. Trẻ nhỏ vẫn không muốn rời khỏi, nên mặc dù từ từ rời khỏi màn hình ti vi, nhưng vẫn còn đứng ôm lấy vách tường nơi đó rất lâu không muốn rời khỏi. Người mẹ liền rất tức giận: “*Phải mau rút ngay! Nếu không thì ta sẽ mang roi ra ngay!*”. Như vậy thì trẻ nhỏ tâm vẫn không cam đi lên trên lầu. Ngay khi chúng ngồi trên ghế, xin hỏi: Thân thể của chúng ngồi ngay trước bàn sách, nhưng tâm của chúng đều ở trong tiết mục của truyền hình: “*Không biết là vai diễn của người nam như thế nào? Vai nữ như thế nào?*”. Cho nên ngay khi cha mẹ không làm ra tấm gương để cho chúng xem, nội tâm của chúng sẽ không phục.

Bạn nói con trẻ là: “*Khi nói chuyện với cha mẹ, con phải rất lễ mạo*”. Vậy khi bạn nói chuyện với ông bà có lễ mạo hay không? Khi những việc không phục dần dần tích lũy, đến một ngày nào đó chúng sẽ bạo phát. Đến

khi thân của chúng cao giống như thân của bạn, nắm tay cũng lớn như nắm tay của bạn, chúng có còn nghe lời của bạn nữa hay không? Chúng sẽ không nghe lời bạn nữa. **Cho nên phản nghịch là kết quả, căn nguyên là trẻ nhỏ từ nhỏ không có sanh khởi tâm hiếu kính, tâm cung kính đối với cha mẹ. Đó là nguyên nhân căn bản.** Nguyên nhân này cộng thêm vào hoàn cảnh bên ngoài rất nhiều ô nhiễm. Chúng lại đi bắt chước những bạn học không tốt, bè bạn không tốt. Đến sau cùng hiện tượng phản nghịch sẽ càng ngày càng nhiều. Cho nên, nếu muốn hiện tượng phản nghịch tiêu mất, quan trọng nhất là phải kéo dài giáo dục Thánh Hiền. Sau đó phụ huynh phải hiếu được lấy mình làm gương, làm tấm gương tốt cho trẻ nhỏ.

Chúng ta tiếp tục xem “*tự tu*” làm sao mà hình thành? Bắt đầu từ hôm nay, khi bạn thường hay gặp những sự việc ngoài ý muốn, bạn hãy tìm hiểu nguyên nhân sâu xa. Ngày hôm nay đồng sự chửi ta, đây là kết quả. Nguyên nhân ở chỗ nào? Hôm nay trẻ nhỏ của người khác dạy được tốt, đây là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Hôm nay vợ chồng người ta chung sống hòa vui, đây là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Mỗi giờ, mỗi lúc bạn hiểu được phải đi tìm nguyên nhân. Vậy thì mỗi ngày bạn đều đang thêm lớn trí tuệ. Ngay khi bạn tìm ra nguyên nhân thì liền có thể tùy bệnh mà cho thuốc, thì rất nhanh liền có thể đem rất nhiều tình huống chuyển biến phát triển thành hướng tốt.

Dạy trẻ nhỏ phải bắt đầu từ hành vi nhỏ

Chúng ta hồi tưởng lại một chút: Hôm nay vợ chồng bạn và trẻ nhỏ cùng nhau ăn cơm, ông bà nội cũng có mặt. Người mẹ gấp một đĩa thức ăn đầu

tiên cho ai ăn? “*Cho trẻ nhỏ ăn*”. Đáp án tiêu chuẩn xin vỗ tay tán thưởng! Cái tiêu chuẩn này là hiện tượng phổ biến. Thế nhưng khi gặp đĩa thức ăn này sẽ sinh ra hậu quả gì? “*Tiểu Minh à! Đây là mẹ đặc biệt nấu để cho con ăn đây! Ăn nhiều một chút nhé!*”. Ông bà nội xem thấy rồi cũng không để thua kém: “*Cháu nội à! Món ngon ăn này cũng rất ngon*”. Ông bà nội cũng giúp cháu gấp thức ăn. Thức ăn của ai thì tràn đây? Cháu nội! Vì vậy trong một gia đình, cháu nội là lớn nhất. Như vậy có điên đảo hay không? Người lớn đã điên đảo rồi thì trẻ nhỏ cũng liền điên đảo. Như vậy thì có hợp lý hay không? Cho nên, nếu hết thấy mọi người đều phải phục vụ trẻ nhỏ thì chúng liền trở thành Hoàng Đế nhỏ, Công Chúa nhỏ.

Xin hỏi: Đặc điểm của Hoàng Đế nhỏ cùng Công Chúa nhỏ là gì nào? Tự tư. Bởi vì tất cả mọi người đều phục vụ chúng, cho nên chúng chỉ nghĩ đến chính mình. Tục ngữ có câu: “*Làm bạn với vua như làm bạn với hổ*”. Vì vậy trẻ nhỏ hiện tại tính tình đều rất nông nổi. Ngay khi bạn hết mực nuông chiều với chúng, mười việc thì vừa lòng chúng đến chín, việc thứ mười không chiều chúng thì chúng sẽ khóc la, quấy rầy. Bạn lại không có nguyên tắc, chúng vừa tức giận thì bạn lại nói: “*Được rồi! Được rồi! Mẹ sẽ mua cho con*”. Vậy thì chúng liền thắng thế lần chiếm, bạn sẽ từng bước nhượng bộ.

Cho nên, dạy trẻ nhỏ phải bắt đầu ngay từ chỗ gấp thức ăn. **Đại học vẫn ở ngay chỗ nhỏ này**. Mỗi một động tác làm ra đều là tấm gương cho trẻ nhỏ học tập. Hôm nay ngay khi bạn gấp thức ăn, lập tức gấp cho cha mẹ bạn: “*Cha ơi! Ăn nhiều một chút*”. Trẻ nhỏ xem thấy rồi thì không thể nói là: “*Cha ơi! Vì sao cha không nghĩ đến con?*”. Không thể nào! Chúng xem thấy cha của chính

mình đang hành hiếu đạo, trong lòng chúng sẽ rất cảm động. Bởi vì mỗi một người đều có tâm vốn thiện. Cho nên trong “Đại Học” nói: “*Biết được trước sau thì gần với đạo vậy*”. Làm bất cứ việc gì, thứ tự trước sau đúng thì bạn mới xây dựng được chữ “đạo”. Vì vậy bạn gấp thức ăn đúng thì bạn liền dạy cho trẻ nhỏ đạo làm con một cách chuẩn xác.

Khi chúng ta mở tủ lạnh lấy trái cây ra, đưa cho ai ăn trước? Nếu như khi tôi còn nhỏ, phụ thân tôi lấy trái cây sai phương pháp, vậy thì hiện tại tôi không thể đứng ở chỗ này cùng giảng bài với các vị. Lệch một hào ly thì sai đi ngàn dặm. Bạn nói: “*Thầy Thái ơi! Có nghiêm trọng đến như vậy hay không? Lấy trái cây thôi mà có thể ảnh hưởng lớn đến như vậy à?*”. Có ảnh hưởng hay không? Thật có. Từ nhỏ chúng ta xem thấy cha mẹ lấy đồ từ trong tủ lạnh ra, đưa cho ông bà nội ăn trước, chúng ta rất tự nhiên liền sẽ bắt chước, liền sẽ học theo.

Kỳ thật, tôi rất có khả năng biến thành bại gia chi tử. Các vị có thấy ra hay không? Bởi vì tôi là con một, lại là trưởng tôn, lại là cháu đích tôn, bởi vì ông nội của tôi cũng là trưởng tử. Tôi nhớ lại lúc tôi còn nhỏ, đi tảo mộ cho bà cố nội tôi, vào lúc đó tôi hai - ba tuổi. Khi quỳ xuống đầu ngẩng lên, đột nhiên tôi xem thấy hai chữ thì cặp mắt sáng lên. Tôi xem thấy tên của chính mình khắc ở hàng thứ nhất trên bia mộ. Đột nhiên tôi ngẩng đầu thẳng người, có lòng trách nhiệm, về sau hưng suy của gia tộc này chính mình phải tận tâm, tận lực. Cho nên chúng ta xem trọng trưởng tử, xem trọng trưởng tôn, không phải không có đạo lý. Bởi vì mỗi một người, con cháu ngay đời này của họ phải có người làm tấm gương tốt dẫn dắt chúng. Như vậy gia tộc mới có thể hưng vượng. Nếu

như cha tôi yêu chiều tôi, ông nội, bà nội cũng yêu chiều tôi, vậy thì tôi không thể nào có được ngày nay biết học tập đạo của Thánh Hiền, có thể bắt đầu sớm không biết đã lưu lạc đến nơi nào rồi. Cho nên giáo dục trẻ nhỏ rất quan trọng.

Phụ huynh hiện tại lấy trái cây ra, không biết là có đưa cho ông bà nội ăn trước hay không? Tôi còn nghe nói có một số bà mẹ mua một số trái cây đặc biệt đắt tiền, sau đó cất giấu nó đi. Vì sao có một số bạn mỉm cười vậy? Có phải trong lòng bạn cũng có điều này chăng? Người mẹ đem cất trái cây đi. Khi ông nội, bà nội đi ngủ thì liền lấy nó ra: “*Con ơi mau đến đây! Đây là mẹ đặc biệt mua cho con ăn đó*”. Con trai ăn rất là hứng thú. Chúng cũng học được rất triệt để. Người tính không bằng trời tính. Cho nên về sau chúng có tiền thì mua trái cây cho ai ăn? Cho con của chúng ăn. Có một số bạn lập tức trả lời là mua cho vợ chúng ăn. Bạn dùng hiếu ác thì con của bạn liền sẽ học hiếu ác, mà không phải học được tình nghĩa, ân nghĩa. Cho nên chúng ta vẫn phải theo thiên đạo mà đi, phải biểu diễn ra hiếu đạo, khai phát cái tâm vốn thiện của trẻ nhỏ. **Như vậy, cái “*tự tu*” này, hiện tại tìm được căn nguyên của vấn đề, vẫn là từ “*hiếu đạo*”, vẫn là từ nơi “*vì người lo nghĩ*”.**

Người ở lứa tuổi nào có thể thay đổi bản thân và học theo Thánh Hiền?

Chúng ta làm cha mẹ phải làm gương. Nếu như trẻ nhỏ đã hơn mười tuổi rồi thì còn kịp nữa hay không? Bạn phải tin tưởng câu thứ nhất trong “Tam Tự Kinh” là “*Nhân chi sơ, tánh bản thiện*”. Kỳ thật người khác đều không thể thay đổi mà đều là chính mình bị chính mình công kích trước tiên, chính mình đều không tin tưởng. Ngay khi bạn không có lòng tin, rất nhiều việc bạn nhất

định sẽ làm không được. Chúng ta có rất nhiều khóa học ở Đại Lục, người tham dự đến từ các tầng lớp trong xã hội với tuổi tác khác nhau.

Tôi nhớ lại, có rất nhiều học sinh trung học đều đến. Có một học sinh trung học đến lớp năm ngày liền, mỗi ngày đi về đều có tiến bộ rất lớn. Di của chú cảm thấy rất khó hiểu tại vì sao trẻ nhỏ mới hơn mười mấy tuổi nghe giảng năm ngày thì có được thay đổi lớn đến như vậy. Kết quả là đến ngày thứ năm, di của chú liền chạy đến chỗ chúng tôi lên lớp để tìm chúng tôi, nhưng lúc đó chúng tôi đã rời khỏi lớp rồi. Cô lại đến khách sạn hỏi được số điện thoại của chúng tôi. Sau đó cô liền gọi điện đến. Cô nói: “*Cháu của tôi mỗi ngày đến lớp học về đều có tiến bộ rất lớn, cho dù là đối với cha mẹ hoặc là đối với người trong nhà, thái độ đều rất tốt*”. Cô cảm nhận được văn hóa ngàn năm mà Thánh Hiền để lại đích thực là có sức mạnh rất lớn. Cho nên cô hỏi: “*Con của tôi, một đứa bé hai tuổi, một đứa bốn tuổi, có thể giao cho các vị dạy hay không?*”. Bạn xem, phụ huynh hiện tại khi vừa gặp được cái tốt lập tức không nghĩ đến chính mình làm trước, liền đẩy ngay cho thầy giáo. Chúng tôi liền nói với cô ấy, những thầy giáo này của chúng tôi đều từ Hải Khẩu, từ Thẩm Quyến đến, một nơi quá xa. Kết quả là vị phụ huynh này nói: “*Không hề gì, tôi từ Bắc Kinh sẽ đưa chúng đến Thẩm Quyến*”. Cho nên đích thực là trẻ nhỏ hơn mười tuổi cũng có thể nhận được huân tu rất tốt.

Còn có một vị nam sĩ 40 tuổi, khi tôi giảng ở Thiên Mục Sơn Hàng Châu, ông được đơn vị chủ quản sắp xếp đến hỗ trợ cho tôi. Bởi vì trên núi có đến bốn năm trăm người nên anh giúp tôi xử lý một ít chương ngại, ví dụ như những lúc tôi cần phải nghỉ ngơi thì anh ấy nói: “*Thầy giáo cần phải nghỉ ngơi,*

hiện tại không tiện nói chuyện”. Anh ấy giúp tôi xử lý những việc này. Hơn nữa anh ấy còn học qua võ thuật, anh đã làm qua hơn mười năm cảnh vệ. Khi anh nghe giảng được ngày thứ ba và khi giảng xong, anh mời chúng tôi đi ăn cơm. Trên đường đi anh liền nói: “*Quá tốt rồi! Quá tốt rồi! Chân thật quá tốt!*”. Đích thực là chúng tôi cũng không biết anh đang nói cái gì, thế nhưng chỉ cảm thấy nội tâm của anh rất vui vẻ. Ngay khi đến nhà ăn, anh liền nói: “*Thầy Thái ơi! Tâm tình hiện tại của tôi chỉ có thể dùng lời nói của trẻ nhỏ ba tuổi để biểu đạt, chính là quá tốt rồi*”. Tiếp theo anh nói: “*Tôi đã sống qua 40 năm rồi, cuối cùng tôi biết đời sống của tôi sai ở chỗ nào*”.

Thật ra, chúng tôi nghe câu nói này của anh ấy, trong lòng cảm thấy rất là chua xót. Một nam tử hán 40 tuổi, không phải anh ấy không bằng lòng học mà là không có người dạy. Nếu không, bạn thấy thái độ của anh tốt như vậy, lập tức học liền sẽ giống như Xích Tử, rất vui vẻ. Anh nói rằng cuối cùng anh đã biết người vợ tại vì sao ly hôn với anh, tại vì sao trẻ con không thể gần gũi với anh, đồng sự thì có một cự ly cách xa với anh, đều rất sợ anh. Cuối cùng anh đã tìm ra được vấn đề. Khi anh quay về, việc thứ nhất chính là phải tìm người vợ trước của anh cố gắng giải bày. “*Nhân phi Thánh Hiền, thực năng vô quá. Quá nhi năng cải, thiện mạc đại yên*”. Đến ngày thứ tư, buổi sáng ăn cơm, anh nói: “*Thầy Thái ơi! Thầy hãy ngồi đây một chút, tôi nói chuyện với thầy một chút*”.⁷ Tôi liền cảm thấy không khí là lạ nên ngồi xuống mà cứ như ngồi trên ổ kiến lửa vậy. Anh vội đến trước mặt tôi rồi nói: “*Cả đời này tôi chỉ tôn thờ bố mẹ, chỉ tôn thờ thầy giáo*”. Tôi thấy sự việc khác thường nên

⁷ Bắt đầu tập 7

vội vàng đứng dậy. Kỳ thực là do năm ngày giáo huấn Thánh Hiền đã làm cho anh vô cùng cảm động, chứ chúng ta cũng không có công lao gì, cho nên không thể nhận đại lễ của anh được. Kết quả là người đàn ông 40 tuổi khỏe mạnh cứ túm lấy đôi tay bé nhỏ của tôi, làm cho tôi không biết phải làm sao nữa. Thấy anh có thành ý như vậy, lòng tôi cũng bình tĩnh trở lại và để cho anh được toại nguyện tâm lòng cung kính của anh.

Chúng tôi cũng cảm thấy trách nhiệm trên vai của chúng tôi rất nặng nề. Hi vọng thông qua những bài giảng, chúng tôi có thể làm cho càng nhiều người hiểu được rằng cổ Thánh tiên Hiền phi thường vĩ đại. Các Thánh nhân nhất định muốn chúng ta thông qua những giáo huấn của các Ngài để làm cho thế kỷ 21 trong tương lai có thể đạt được gia đình yên vui, xã hội bình an.

Cho dù hiện nay bạn đã 40 hay 50 tuổi, cho dù con cái của bạn đã hai mươi mấy tuổi đi nữa bạn cũng không nên lo lắng điều gì, vì lòng thành thì sắt đá cũng phải mở lòng. Chúng ta chỉ tự hỏi mình rằng liệu đạo đức, học vấn của chúng ta có đầy đủ hay không, chứ chúng ta tuyệt đối không sợ người khác không thay đổi.

Tại sao trẻ em lại lười biếng?

Chúng ta lại xem xét vấn đề khác: Tại sao trẻ em lại lười biếng? Nguyên nhân ở đâu? Tôi thấy hiện giờ các vị cũng biết phân tích sự việc rồi. Sự lười biếng của trẻ em không phải là khi lớn lên chúng mới có thói quen đó. Cho nên nói: “*Thiếu thành nhược thiên tính, tập quán thành tự nhiên*”. Giáo dục tại sao lại phải từ lúc càng sớm càng tốt? Bởi vì khi đã thành thói quen thì rất khó sửa.

Tôi còn nhớ đứa cháu trai gọi tôi bằng cậu. Lúc còn nhỏ, khi nó nhìn thấy mẹ nó lau bàn được một nửa thì lại có việc khác phải đi giải quyết ngay. Thế là nó liền chạy tới cầm khăn lau lên và bắt chước lau bàn. Một lúc sau chị gái tôi về. Gặp tình huống như vậy các vị sẽ xử lý ra sao? Chị gái tôi liền đến bên con trai và nói: “*Vỹ Vỹ! Con vẫn bé thế này mà đã biết hiếu thảo với ba mẹ, còn biết giúp mẹ lau bàn, thật là ngoan!*”. Thế là thằng bé càng lau càng thấy hứng thú. Cho nên trẻ em cần sự cổ vũ, tán thán của chúng ta mới có thể kích thích tiềm năng của chúng. Đợi thằng bé lau xong mẹ nó lại nói với nó rằng: “*Tiểu Vỹ! Khi lau bàn nếu như con chú ý lau xung quanh bốn góc cũng sạch sẽ, thì công việc lau bàn của con đã hoàn thành mỹ mãn không chê vào đâu được!*”. Động tác này của người mẹ một là để khẳng định lòng hiếu thảo của cậu bé, hai là dạy cho cậu biết cách làm việc. Cho nên người cháu của tôi rất thích sạch sẽ, mới ba, bốn tuổi đã tự gấp chăn màn, nhìn là thấy trắng tinh, sạch sẽ. Bởi vậy hướng dẫn thái độ sống cho trẻ em ngay từ nhỏ là rất quan trọng.

Nếu như lúc đó người mẹ lại bực mình chạy lại mắng: “*Này! Con làm gì vậy? Mau tránh ra chỗ khác, không được nghịch ngợm ở đây*”. Bạn chỉ cần làm thế hai, ba lần thì đứa bé có còn qua lau bàn nữa không? Đáp án là: Không. Cho nên làm cha mẹ phải nắm lấy cơ hội để giáo dục con cái, nếu không sẽ mất đi nhiều cơ hội tốt. Đến khi chúng không biết giúp bạn làm việc nhà nữa, lúc đó bạn có tức giận cũng vô ích mà thôi.

Có rất nhiều phụ huynh nói: “*Con chỉ cần học cho tốt, những việc khác không cần quan tâm*”. Như vậy có tốt không? Bạn xem, đứa bé chỉ biết có học, các việc khác đều không biết làm, đối với đứa nhỏ mà nói nó có tự tin vào năng

lực làm việc của nó không? Đáp án là: Không. Nó càng không tự tin thì càng không dám đi làm, càng không đi làm thì liệu nó có ý thức trách nhiệm không? Đáp án là: Không.

Cho nên đây là quan hệ liên đới, chúng ta phải suy nghĩ chín chắn. Trẻ em cần phải hoạt động nhiều thì rất có ích đối với gân cốt của chúng. Trong quá trình làm việc, trẻ em sẽ cảm nhận được rằng mẹ chăm lo việc nhà thật không dễ chút nào, mình mới lau có phòng khách mà đã mệt lử rồi. Thế mà mẹ vừa phải đi làm, về nhà lại phải nấu cơm, còn phải làm bao nhiêu là việc khác nữa. Đứa trẻ vừa lau nhà mà trong lòng cảm thấy biết ơn. Cho nên tục ngữ nói: “*Tập Lao*”, những gì trẻ nhỏ thật sự bỏ ra, thật sự đi làm thì mới có lòng biết ơn, mới hiểu sự vất vả của người làm. Cho nên không thể để cho trẻ em không lao động, tuyệt đối không để chúng có thói quen lười biếng.

Chúng ta hãy xem quy luật của cuộc sống: Tại sao trẻ em sống mà không có quy luật? Tôi đã từng hỏi học sinh của tôi như thế này: “*Hôm nay em nào không ăn sáng thì giờ tay?*”. Có rất nhiều em, khoảng hơn một nửa lớp không ăn sáng. Tiếp đó tôi lại hỏi: “*Có phải tại mẹ các em không nấu bữa sáng?*”. Chúng nói: “*Mẹ em còn đang ngủ*”. Bữa sáng của chúng là mấy đồng tiền để trên bàn, bên trên có tờ giấy viết hai chữ: “*Bữa sáng*”. Phụ huynh chỉ biết đưa tiền. Xin hỏi những phụ huynh chỉ biết đưa tiền có bao giờ đi tìm hiểu xem mấy đồng tiền đó có chuyển thành bữa sáng hay không? Có hay không? Đáp án là: Không. Các vị làm sao mà biết được vậy? Chuyển thành cái gì ư? Nó sẽ chuyển thành đồ chơi điện tử, chuyển thành đồ ăn vặt có rất nhiều phẩm màu.

Nếu như trẻ em ăn những thứ đó quanh năm suốt tháng thì tuyệt đối sẽ có hại cho cơ thể. Còn rất nhiều đứa thì đi chơi điện tử mà không ăn sáng.

Tại sao tôi lại biết được vậy? Bởi chúng ta là thầy cô giáo thì phải quan tâm đến trẻ, quan tâm đến học sinh. Tôi phát hiện ra điều này bởi vì tôi dạy lớp 6. Lớp 6 là lứa tuổi đang lớn, đặc biệt là mau đói, đến khoảng 10 giờ sáng thì bụng đã sôi ùng ục. Cho nên trong ngăn kéo của tôi lúc nào cũng để bánh quy. Chúng rất thích bánh quy của tôi, vậy là những đứa trẻ sẽ đến chỗ tôi. Có rất nhiều trường hợp mới hơn chín giờ hoặc mười giờ, bởi vì bụng chúng đói cho nên bạn có thể thấy gương mặt chúng tái mét. Tôi tìm hiểu thêm thì biết được mấy đồng tiền đó không biến thành bữa sáng mà được mang đi tiêu vặt. Cho nên chúng ta làm cha mẹ thì phải để cho con cái có quy luật, tự mình phải làm gương, phải cho chúng ăn ba bữa bình thường. Chúng ta cũng phải bớt chút thời gian công sức, vì chút thời gian công sức này của bạn sẽ ảnh hưởng cả cuộc đời của chúng. Cho dù là đối với cơ thể của chúng hay là tâm gương thì đối với chúng cũng đều rất quan trọng.

Bạn có tin rằng những thói quen xấu này chỉ cần có một chữ “*thiện*” là có thể giải quyết được hết. Chữ “*thiện*” đó là thiện gì? “*Bách thiện hiếu vi tiên*”. Các vị nghiên cứu sâu vào lời giáo huấn của cổ Thánh, tiên Hiền đối với câu nói này thì các vị hiểu được càng sâu sắc thêm. Câu nói này có hai ý nghĩa:

- Ý thứ nhất là: Chữ “*hiếu*” đứng đầu trong trăm cái thiện.
- Ý thứ hai là: Có được lòng “*hiếu*” thì tự nhiên có được trăm cái thiện khác.

Chúng ta thử xem, một người có lòng hiếu thảo thì có ích kỷ không? Không ích kỷ! Một người có lòng hiếu thảo có cãi lại không? “*Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn. Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn*” (Cha mẹ gọi, trả lời ngay. Cha mẹ bảo, chớ làm biếng). Đừng xem thường “Đệ Tử Quy”, chỉ cần một câu: “**Nhập tắc hiếu**” (ở nhà phải hiếu) là đã giải quyết được vấn đề.

Khi bọn trẻ biết được rằng: “*Thân hữu thương, di thân ưu*” (Thân bị thương, cha mẹ lo), tức là mình làm tổn thương đến thân thể của mình thì cha mẹ sẽ rất lo lắng. Vậy chúng sẽ không sống cuộc sống buông thả. Chúng sẽ không sống vô trách nhiệm. “*Đức hữu thương, di thân tu*” (Đức tổn thương, cha mẹ tủi), tức là đức hạnh của chúng bị tổn thương thì cha mẹ sẽ cảm thấy xấu hổ. Chúng sẽ rất là chăm chỉ bởi vì “*thân sở hảo, lực vi cụ*” (cha mẹ thích, dốc lòng làm) tức là những điều cha mẹ mong muốn thì ta phải thực hiện bằng được để hy vọng cha mẹ được vui vẻ, được an ủi.

Cho nên khi đã có lòng hiếu thảo, ngoài việc phải hiếu kính với cha mẹ ra, đối với anh em thì chúng ta phải thân ái. Bởi nếu anh em xung đột thì chính cha mẹ sẽ đau khổ. Cho nên “*Huynh đạo hữu, đệ đạo cung. Huynh đệ mục, hiếu tại trung*” (Anh thương em, em kính anh. Anh em thuận, hiếu trong đó). Chúng ta có thể hiểu được rằng, một người chân thật có lòng hiếu thảo thì đối với cha mẹ của người khác anh ấy cũng có lòng kính trọng. Phát triển rộng ra, lòng hiếu thảo này, lòng kính trọng này của anh ấy là đối với tất cả các bậc trưởng bối. Vậy thì anh ấy sẽ không đi ức hiếp con cái của người khác. Bởi vì anh ấy hiểu được rằng con cái của người khác bị tổn thương thì cha mẹ họ sẽ là người đau khổ nhất. Sự đồng cảm này của anh ấy sẽ tự nhiên phát triển. Cho nên điểm xuất phát lòng

nhân từ của một người là từ cái điểm này, từ câu nói hiếu đạo “*Phụ tử hữu thân*” mà mở rộng ra. Cho nên học “***nhập tắc hiếu***” (*ở nhà phải hiếu*) là điều đặc biệt quan trọng. Vậy thì chúng ta tiến vào chương “***Nhập tắc hiếu***”.

Muôn dạy con hiếu thảo, đầu tiên chúng ta phải giảng cho trẻ hiếu thế nào là “*hiếu*”. Cái gọi là biết ơn mới biết được đi báo ơn. Chúng ta sẽ hướng dẫn trẻ nhỏ nghĩ đến ơn đức của cha mẹ. Lúc bắt đầu chúng ta hãy kể: Hai, ba ngàn năm về trước có một vị thánh gọi là Phật Đà. Có một hôm Ngài dẫn đệ tử đi ra ngoại ô và nhìn thấy một đống xương khô. Phật Đà đem xương khô chia thành hai đống, một đống màu sắc trắng trẻo và một đống màu sắc xám đen. Đệ tử của Ngài rất hiếu học, họ đều biết rằng: “*Tâm hữu nghi, tùy trát ký. Tựu nhân vấn, câu xác nghĩa*” (*Tâm có nghi, thì chép lại. Học hỏi người, mong chính xác*), biết được học là phải hỏi mới là học vấn, phải biết đi tìm hiểu. Tiếp đó Phật Đà giảng để họ hiểu rằng tại sao hai đống xương khô này một đống có màu trắng còn đống kia lại có màu xám đen. Đống xương khô xám đen là của nữ giới. Xương khô của nữ giới sao lại xám đen hơn vậy? Bởi khi làm mẹ phải mang thai 10 tháng, trong quá trình mang thai 10 tháng này, những dinh dưỡng cần thiết cung cấp cho con đều từ trong huyết dịch của người mẹ mà truyền sang. Khi chất canxi của con không đủ thì phải lấy từ xương tủy của người mẹ ra. Cho nên mang thai 10 tháng rất là vất vả.

Chúng tôi cũng từng bày một trò chơi cho bọn trẻ. Chúng tôi bảo chúng mang một quả trứng gà đến sau đó để trong người. Đây là trò chơi: “*Bảo vệ trứng trong một ngày*”. Chúng tôi nói với chúng rằng: “*Hôm nay các em hãy cảm nhận cảm giác bảo vệ một quả trứng, xem các em trong một ngày có thể*

bảo vệ được hay không”. Kết quả là bọn trẻ rất cẩn thận, nhưng qua một, hai tiếng đồng hồ thì quên mất nhiệm vụ. Thế là có rất nhiều tiếng kêu: “Á!”. Đến cuối tiết học, còn lại rất ít trứng không bị vỡ. Người thầy liền nói với bọn trẻ: “Các em thấy không? Các em chỉ mới có một ngày mà không làm nổi. Nếu như mẹ của các em cũng giống các em bây giờ, hàng ngày đều chạy nhảy thì chắc khi sinh ra các em không bị sưng bên này cũng bị sứt xát bên kia. Các em xem, trong 10 tháng mẹ đã rất cẩn thận bảo vệ các em như thế nào, hơn nữa trọng lượng cơ thể của các em ngày càng nặng hơn. Trong khi mang thai, người mẹ thường có phản ứng sinh lý, sẽ buồn nôn, không ăn được cơm. Dẫu không ăn được nhưng mẹ vẫn miễn cưỡng bắt mình ăn. Các em à! Tại sao mẹ không muốn ăn mà vẫn cứ phải ăn? Tại sao? Bởi vì mẹ muốn có dinh dưỡng để truyền sang cho các em. Cho nên dù vất vả, khổ sở thế nào mẹ vẫn cứ miễn cưỡng ép mình ăn. Vậy thì bây giờ các em có được biếng ăn không? Các em thấy đó, mẹ đã vì mình mà phải ăn thức ăn thì chúng ta cũng phải báo đáp mẹ, không được biếng ăn chứ, cần phải ăn chứ. Những thứ dinh dưỡng thì cần phải ăn để cơ thể được khỏe mạnh, để cho mẹ được an lòng”. Chúng ta hướng dẫn như vậy thì bọn trẻ mới cảm thấy chính bản thân chúng cũng cảm nhận được.

Mang thai 10 tháng cơ thể rất nặng, đi đứng không dễ dàng. Chúng tôi cũng để cho bọn trẻ mang quả bóng rổ trên người, để chúng có cảm nhận, bởi vì có rất nhiều thứ phải tự mình thử mới có được cảm nhận. Tiếp đó tôi lại hướng dẫn học sinh, tôi nói: “Thầy đã tìm hiểu và được biết trong phòng sản khoa có hai cột sắt, to như vậy này. Cột sắt to như vậy mà cũng bị cong.

Các em! Sức mạnh nào làm cho cột sắt bị cong?”. Bọn trẻ nói: “Đó là sức mạnh của sự đau đớn”. “Bởi khi sắp sinh con, người mẹ rất đau, đau quá nên túm lấy cái cột. Lâu ngày hai cái cột bị sức mạnh đó kéo cong đi. Cái đau khi sinh con còn đau hơn khi bị bệnh ung thư. Tại sao rất nhiều người bị bệnh ung thư lại tự sát? Bởi đau quá nên họ chịu không nổi. Thế mà mẹ phải chịu sự đau đớn còn đau hơn cả bệnh ung thư. Khi người mẹ sinh ra đứa con thì câu đầu tiên, ý nghĩ đầu tiên của mẹ là gì? Là đứa con có khỏe mạnh không? Mẹ yêu các em đến nỗi có thể hoàn toàn quên hết đau đớn. Ôn đức như vậy chúng ta phải ghi nhớ trong lòng suốt cả đời này. Tiếp theo đó cha mẹ phải nuôi nấng, giáo dục, như vậy lại càng vất vả hơn.”

Có một chị bạn tôi đã nói khi chưa sinh con ra thì rất muốn nhanh chóng sinh nó ra, nhưng sau khi sinh xong lại muốn chưa sinh. Quả thật công lao dưỡng dục còn lớn hơn cả công lao sinh thành. Bởi vì có biết bao đêm cha mẹ phải thức cùng với con. Nếu như đứa trẻ buổi đêm không ngủ thì cha mẹ phải trực luân phiên, phải thi tiếp sức. Tôi cũng đã từng trải qua. Khi cháu tôi không ngủ, tôi cũng từng phải trông, nhưng bế được khoảng 20 phút thì chịu không nổi, tay như rã rời ra. Tôi vừa bế đứa cháu vừa nói với nó: “Sau này cháu mà bất hiếu với cha mẹ thì cậu là người đầu tiên sẽ trách phạt cháu”. Bởi vì có biết bao đêm đều do mẹ đã vất vả ru nó ngủ, cùng nó trải qua đêm dài. Có biết bao nhiêu lần ốm đau đều do cha mẹ giữa đêm hôm khuya khoắt đưa con đi khám bệnh. Biết bao nhiêu ngày cha mẹ phải lo bữa ăn tiếp theo của nó sẽ ra sao. Những áp lực của cuộc sống như vậy, trọng trách giáo dục như vậy đều nằm trên vai của người làm cha mẹ. Cho nên Đức

Phật đã dạy các đệ tử của mình: “**Ân đức của cha mẹ cả đời này chúng ta cũng không thể báo đáp nổi**”. Chúng ta phải làm sao để tận tâm, tận lực làm người con hiếu đạo.

Chúng tôi nói với bọn trẻ sự vất vả của cha mẹ. Trong quá trình này, có những đứa trẻ cũng biết cảm động đến rơi lệ. Chúng tôi tiếp thêm một bước nói với bọn trẻ sự vất vả, khó nhọc của cha mẹ đã làm chúng ta cảm động đến rơi lệ. “*Vậy sau khi rơi lệ chúng ta phải làm sao? Các em thật sự biết ơn cha mẹ thì phải làm những việc hiếu thảo. Khi các em có thể thực hành được một câu trong “Đệ Tử Quy” thì các em cũng có chút lòng hiếu thảo rồi. Và khi các em thực hiện được hết cả cuốn “Đệ Tử Quy” thì lòng hiếu thảo của các em đã thật viên mãn*”. Khi bọn trẻ đã có lòng biết ơn, chúng ta nên tiến thêm một bước là hướng dẫn chúng đi báo ơn. Bắt đầu từ đâu để thực hiện đạo hiếu? Chúng ta hãy xem những đoạn văn sau của “Đệ Tử Quy”.

Người giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Nơi giảng: Đài Nam Đài Loan

Thời gian giảng: Năm 2005